

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра педагогіки початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор _____

“ ____ ” _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогіка» _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта» _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

Факультет _____ Педагогічний _____
(назва факультету)

Робоча програма Актуальні проблеми практичної психології в закладах освіти для магістрантів за спеціальністю 013 «Початкова освіта»

Робоча програма складена кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки початкової освіти **Цюняк О.П.**

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки початкової освіти (протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____

підпис

Оліяр М.П.

прізвище, ініціали

Затверджено науково-методичною радою педагогічного факультету (протокол № __1__ від __30 серпня__2019 р.)

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету

Кондур О.С.

прізвище, ініціали

Декан факультету _____

Кондур О.С.

прізвище, ініціали

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка» <small>(шифр і назва)</small>	Нормативна	
	Спеціальність 013 «Початкова освіта» <small>(шифр і назва)</small>		
Модулів – 1,5	Освітній рівень: магістр	Рік підготовки:	
Змістових модулів –2		2-й	2-й
		Семестр	
Загальна кількість годин –90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента–2		Лекції	
		12 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
	60 год.	82 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	год.		
	Вид контролю:		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – аудиторні заняття – 33%, самостійна робота –67%

для заочної форми навчання – аудиторні заняття %, самостійна робота – %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми практичної психології у закладах освіти» дозволить сформувати у магістрантів спеціальності «Початкова освіта» загальне уявлення про психологічну службу системи освіти, професію практичного психолога у навчальних закладах та створить передумови для усвідомленого вивчення фахових навчальних дисциплін, включених у навчальний план, а також забезпечить мотивацію до формування та розвитку особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків в умовах освітнього закладу.

Мета курсу полягає в підвищенні освіченості майбутніх фахівців у питаннях практичної психології як однієї із сучасних галузей психологічної парадигми, що активно розвивається, а також у формуванні систематизованих знань про теоретико-методологічні засади практичної психології, про законодавчо-правові та нормативні основи діяльності практичного психолога у закладах освіти, оволодіння узагальненою характеристикою професії практичного психолога, знаннями про освітньо-кваліфікаційні вимоги до спеціалістів у цій галузі, а також про можливі шляхи формування особистісних якостей майбутніх фахівців; практична підготовка магістрантів до роботи у закладах освіти.

Завдання

- ознайомлення магістрантів з основами практичної психології; загальними категоріями, поняттями, термінами курсу, а також формування та збагачення понятійно-категоріального апарату і тезаурусу майбутніх фахівців у галузі психології;
- ознайомлення з основними напрямками діяльності практичного психолога в системі роботи навчальних закладів;
- засвоєння вимог до особистості та професійної компетентності практичного психолога в галузі освіти;

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- сучасні тенденції розвитку психологічної служби в Україні та за кордоном;
- основи практичної психології, поняття і категорії з наступним використанням у професійній діяльності;
- організаційно-методичні засади діяльності практичних психологів в закладах освіти різних типів;
- основні напрями діяльності практичного психолога в закладах освіти: психодіагностика, психологічне консультування, профілактичну роботу.

вміти:

- орієнтуватися у психолого-педагогічних засадах професійної діяльності практичного психолога;
- працювати з документацією психологічної служби в системі освіти;
- здійснювати діяльність відповідно до етичного кодексу психолога;
- здійснювати різні підходи психологічної практики в роботі: психологічна

допомога, психологічне сприяння, психологічна підтримка і психологічний супровід;

- застосовувати основні функціональні напрями практичної психології в системі роботи: просвітницьку роботу, психопрофілактику, психодіагностику, психологічний розвиток, психологічне консультування та немедичну психотерапію;
- правильно з методичної точки зору проводити діагностичні процедури;
- володіти сучасними стандартами культури життєтворчості особистості.

Програма курсу складається з лекційних, семінарських модулів та самостійної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Практична психологія в системі освіти

Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні питання організації психолого-педагогічної роботи у навчальному закладі

Тема 1. Основи практичної психології у закладах освіти.

Вступ. Практична психологія в системі освіти. Основні завдання, функції та принципи практичної психології. Поняття про психологічну службу системи освіти України. Предмет, мета та завдання психологічної служби. Нормативно-правове забезпечення психологічної служби в системі освіти України.

Тема 2. Особистість практичного психолога.

Вимоги до особистості практичного психолога: система особистісних якостей, психограма професії психолога. Етичний кодекс психолога та його принципи. Основні види діяльності практичного психолога закладах освіти.

Змістовий модуль 2. Особливості роботи практичного психолога з різними віковими групами.

Тема 3. Психологічна служба дошкільного навчально-виховного закладу.

Практичний психолог у закладах дошкільної освіти. Основні напрямки роботи практичного психолога з дітьми дошкільного віку. Особливості організації, методики та форм проведення розвивальних занять з дошкільниками.

Тема 4. Робота практичного психолога з дітьми молодшого шкільного віку. Основні завдання психологічної служби у початковій школі. Діагностика психологічної готовності дітей до школи. Психологічне консультування молодших школярів. Інтелектуальна пасивність молодших школярів: причини, способи виявлення та подолання. Діагностика тривожності та страхів. Шкільна дезадаптація учнів молодших класів: причини, шляхи подолання, психопрофілактика.

Тема 5. Основні напрямки роботи практичного психолога з учнями підліткового віку. Підлітковий вік та його особливості. Психологічні аспекти розвитку особистості дитини у підлітковому віці. Підліткова криза як психологічне явище. Робота психолога з підлітками. Психодіагностичний інструментарій практичного психолога у роботі з учнями підліткового віку.

Тема 6. Психологічний супровід обдарованої дитини та дітей з особливими освітніми потребами.

Виявлення обдарованих та здібних учнів. Особливості обдарованої дитини. Критерії обдарованості. Форми роботи з обдарованими та талановитими дітьми. Інклюзивне навчання: суть, проблеми та перспективи. Роль практичного психолога у психологічному супроводі дітей з особливими освітніми потребами.

Тема 7. Специфіка діяльності психологічної служби у закладах вищої освіти. Психологічні особливості юнацького віку. Загальна характеристика діяльності психологічної служби у закладах вищої освіти. Основні напрями роботи психологічної служби закладів вищої освіти. Перспективи професійного самовизначення молоді у закладах вищої освіти.

Тема 8. Професійна діяльність практичного психолога в закладах інтернатного типу. Психолого-педагогічні особливості дітей, які виховуються в закладах інтернатного типу. Основні напрями роботи психолога у закладах інтернатного типу. Фактори ефективності психічного розвитку дітей у закладах інтернатного типу. Збагачення досвіду дитини та розвиток її інтересів.

4. Теми наукових повідомлень

1. Вимоги до особистості практичного психолога як особистості, і як професіонала.
2. Зміст роботи психолога в закладах освіти.
3. Професійно-значущі якості практичного психолога
4. Впровадження сучасних технологій в роботі практичного психолога.
5. Етичні засади професійної діяльності практичного психолога.
6. Організація психологічної служби дошкільних закладів.
7. Дошкільне дитинство: проблеми соціалізації та збереження психічного здоров'я.
8. Емоційний комфорт дошкільника як показник його психічного здоров'я
9. Методи роботи психолога з дітьми дошкільного віку.
10. Допомога дітям дошкільного віку у подоланні поведінкових труднощів.
11. Проблематика та засоби психологічної роботи з дітьми дошкільного віку.
12. Виховання у дітей почуттів за технологією Марії Монтесорі.
13. Казкотерапія – інтегрована форма психологічної допомоги.
14. Дитяча агресивність. Теоретичні підходи.
15. Напрямки роботи практикуючого психолога з батьками та вихователями.
16. Казкотерапія як один із методів розвиваючої роботи з учнями молодшого шкільного віку.
17. Пісочна терапія у роботі з учнями початкових класів.
18. Психологічна допомога невпевненим дітям молодшого шкільного віку.
19. Проблематика психологічного консультування батьків учнів підліткового віку.
20. Психологія підлітків з асоціальною, девіантною та деліквентною поведінкою
21. Вплив сучасних молодіжних субкультур на розвиток та виховання дітей підліткового віку.
22. Психологічні показники готовності юнаків до самостійного життя.

23. Шляхи реалізації творчого потенціалу учнів.
24. Сучасні підходи до діагностики та розвитку обдарованості дітей.
25. Роль сім'ї у виховання обдарованої дитини.
26. Соціально-психологічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку.
27. Проблеми та перспективи інклюзивної освіти.
28. Методи діагностики професійної спрямованості в юнацькому віці.
29. Психологічні особливості створення сім'ї в юнацькому віці.
30. Визначення сфери професійних інтересів юнацтва.
31. Проблема сенсу життя в ранньому юнацькому віці.
32. Проблематика психологічної роботи з педагогічним колективом.
33. Методики психологічної допомоги батькам учнів.
34. Проблема професійного вигорання.
35. Психологічні засоби розв'язання педагогічних конфліктів.
36. Порівняльна характеристика психічного розвитку вихованця школи-інтернату і масової школи.
37. Дослідження проблеми дитини школи-інтернату у зарубіжній психології.

6. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основи практичної психології в закладах освіти.	2
2.	Особистість практичного психолога.	2
3.	Психологічна служба дошкільного навчально-виховного закладу.	2
4.	Робота практичного психолога з дітьми молодшого шкільного віку.	2
5.	Основні напрямки роботи практичного психолога з учнями підліткового віку.	2
6.	Психологічний супровід обдарованої дитини та дітей з особливими освітніми потребами.	2
7.	Специфіка діяльності психологічної служби у закладах вищої освіти.	2
8.	Професійна діяльність практичного психолога в закладах інтернатного типу.	4

7. Теми практичних занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особистість практичного психолога.	2
2.	Психологічний супровід обдарованої дитини та дітей з особливими освітніми потребами.	2

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Статус практичного психолога системи освіти.	2
2.	Проаналізувати Положення «Про психологічну службу системи освіти України».	2
3.	Історія становлення державної системи психологічної служби.	4
4.	Концепція державної системи психологічної служби.	2
5.	Теоретичні узагальнення зарубіжного досвіду діяльності психологічних служб.	4
6.	Дослідження проблеми дитини школи-інтернату у зарубіжній психології.	2
7.	Підготувати текст профорієнтаційної бесіди (міні-лекції) для старшокласників «Моя професія – психолог».	4
8.	Документація в роботі працівника психологічної служби: план роботи	2

	на рік; тижневий графік роботи; журнал обліку роботи; журнали спостережень.	
9.	Написати узагальнену характеристику особистості практичного психолога.	2
10.	Основні документи в роботі практикуючого психолога: декларація прав людини; декларація прав дитини; етичний кодекс психолога, посадова інструкція психолога.	2
11.	Розробити розвивальну програму для роботи з дітьми дошкільного віку (тематика, напрямок на вибір студента).	2
12.	Ознайомлення з методиками діагностики пізнавальної сфери дошкільника.	2
13.	Підібрати методики для дослідження особливостей шкільної дезадаптації першокласників.	2
14.	Скласти програму роботи психолога щодо підвищення рівня психологічного здоров'я молодших школярів (дошкільнят, підлітків, студентів).	2
15.	Скласти діагностичну програму з визначення психологічної готовності дітей до шкільного навчання.	2
16.	Розробити основні напрямки роботи шкільного психолога зі старшокласниками	2
17.	Просвітницька діяльність психологічної служби у вищих навчальних закладах.	2
18.	Профілактика порушень у особистісному розвитку підлітків.	2
19.	Профілактика девіантної поведінки молоді.	2
20.	Соціально-психологічний аспект профілактики адитивної поведінки підлітків та молоді.	2
21.	Ознайомитися з методиками виявлення підлітків «групи ризику».	2
22.	Підбір методик для проведення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.	2
23.	Розробити тематику циклу лекцій для вчителів (на вільний вибір студента).	2
24.	Психологічна просвіта: підвищення психологічної культури всіх учасників навчально-виховного процесу.	2
25.	Основні напрямки роботи практичного психолога при центрах соціальних служб для молоді.	2
26.	Розробити одну із форм психологічної роботи з батьками (на вибір студента).	2
27.	Описати фактори підвищення ефективності психічного розвитку дітей у закладах інтернатного типу.	2

9. Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Статус практичного психолога системи освіти.	4

2.	Проаналізувати Положення «Про психологічну службу системи освіти України».	4
3.	Історія становлення державної системи психологічної служби.	4
4.	Концепція державної системи психологічної служби.	4
5.	Теоретичні узагальнення зарубіжного досвіду діяльності психологічних служб.	4
6.	Дослідження проблеми дитини школи-інтернату у зарубіжній психології.	4
7.	Підготувати текст профорієнтаційної бесіди (міні-лекції) для старшокласників «Моя професія – психолог».	4
8.	Документація в роботі працівника психологічної служби: план роботи на рік; тижневий графік роботи; журнал обліку роботи; журнали спостережень.	4
9.	Написати узагальнену характеристику особистості практичного психолога.	4
10.	Основні документи в роботі практикуючого психолога: декларація прав людини; декларація прав дитини; етичний кодекс психолога, посадова інструкція психолога.	4
11.	Розробити розвивальну програму для роботи з дітьми дошкільного віку (тематика, напрямок на вибір студента).	4
12.	Ознайомлення з методиками діагностики пізнавальної сфери дошкільника.	4
13.	Підібрати методики для дослідження особливостей шкільної дезадаптації першокласників.	4
14.	Скласти програму роботи психолога щодо підвищення рівня психологічного здоров'я молодших школярів (дошкільнят, підлітків, студентів).	2
15.	Скласти діагностичну програму з визначення психологічної готовності дітей до шкільного навчання.	2
16.	Розробити основні напрямки роботи шкільного психолога зі старшокласниками	2
17.	Просвітницька діяльність психологічної служби у вищих навчальних закладах.	2
18.	Профілактика порушень у особистісному розвитку підлітків.	2
19.	Профілактика девіантної поведінки молоді.	2
20.	Соціально-психологічний аспект профілактики адитивної поведінки підлітків та молоді.	2
21.	Ознайомитися з методиками виявлення підлітків «групи ризику».	2
22.	Підбір методик для проведення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.	2
23.	Розробити тематику циклу лекцій для вчителів (на вільний вибір студента).	2
24.	Психологічна просвіта: підвищення психологічної культури всіх учасників навчально-виховного процесу.	2
25.	Основні напрямки роботи практичного психолога при центрах	4

	соціальних служб для молоді.	
26.	Розробити одну із форм психологічної роботи з батьками (на вибір студента).	2
27.	Описати фактори підвищення ефективності психічного розвитку дітей у закладах інтернатного типу.	2

10. Індивідуальні завдання

1. Спроекувати інформаційно-пізнавальний вісник на тему: «Практичний психолог в закладах освіти. Хто він? У яких випадках до нього звертатися?»
2. Написати поради психолога: «Як запобігти виникненню синдрому «професійного вигорання».
3. Проаналізувати матеріали психолого-педагогічних періодичних видань з проблеми підготовки практичного психолога до роботи у закладах освіти.

11. Методи навчання

Словесні(монологічні-лекція інформаційна проблемна; діалогічна бесіда).

Наочні(спостереження, демонстрування).

Практичні(вправи різних типів).

Проблемно-пошукові (проблемне викладання, самостійна робота, розв'язання проблемних завдань, аргументування).

Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (дедуктивні, індуктивні).

Самостійна робота пошукового характеру.

Методи інтерактивного навчання.

12. Методи контролю

Опитування.

Усний індивідуальний і фронтальний контроль.

Письмово індивідуальний і фронтальний контроль.

Взаємоконтроль (взаємооцінювання).

Тестові завдання.

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

A «Відмінно»(90-100балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, основними ідеями, концепціями, теоріями, ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної та зарубіжної науки, знає термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історії становлення науки, логічно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань, виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. Виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці, володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу. Відповіді чіткі і завершені, у письмовій роботі не має помилок. Уміє систематизувати, зіставляти, аналізувати, доводити, порівнювати. Має синтетичне мислення (тобто вміння бачити зв'язки і тенденції, які безпосередньо не спостерігаються); дає характеристику альтернатив розвитку окремих ситуацій; пояснення того, чому події склалися саме так, а не інакше; вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї; обдумувати ризикованість; терпимо ставитись до своїх та чужих помилок.

B «Дуже добре» (80-89балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані. Студент використовує першоджерела і основну літературу, має глибокі і повні знання програмного матеріалу, знає основні ідеї, концепції, теорії, досягнення фахової науки, виявляє розуміння духовних, соціокультурних процесів; робить аргументовані висновки; характеризує ці явища і процеси, вміє порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію, використовуючи різні джерела; вміє виявляти суперечності в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних груп й окремих осіб, їх роль в соціокультурному процесі, тенденції та напрями соціокультурного розвитку; оцінювати різні версії й думки про людину і світ; рецензує відповіді студентів; зіставляє і систематизує дані і застосовує їх при характеристиці педагогічних явищ, процесів; виявляє знання термінів та понять; встановлює синхронність подій; вміє аналізувати, синтезувати та узагальнювати значний обсяг фактів, простежуючи зв'язки і тенденції. Проте, наявні незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї-двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності: писемне мовлення добре.

C «Добре»(70-79балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.

D «Задовільно» (60-69балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними ідеями, поняттями навчального матеріалу. При цьому аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення

спрошене. Має елементарні нестійкі навички виконання завдання. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

Е «Достатньо» (50-59 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінена балом, близьким до мінімального.

FX «Умовно незадовільно» (26-49 балів). Теоретичний курс засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального. Студент не вміє орієнтуватися в матеріалі, має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки, допускається велика кількість помилок у встановленні причинно-наслідкових зв'язків, студент не володіє навичками порівняння, аналізування, синтезування, структурування і т.д. т. Відсутні навички опрацювання базової літератури дисципліни.

F «Безумовно незадовільно» (1-25 балів). Теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
4	4	6	6	6	6	6	6	6	50	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

14. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Методичні вказівки до лекційних занять.
4. Плани лекційних занять.
5. Конспекти лекцій.
6. Методичні рекомендації до проведення практичних занять.
7. Плани практичних занять.
8. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів.
9. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
10. Завдання для поточного контролю та підсумкового контролю знань студентів.
11. Тести.
12. Залікові завдання.

- 13.Програмові вимоги .
- 14.Список базової та допоміжної літератури з навчальної дисципліни.
- 15.Словник з навчальної дисципліни.
- 16.Нормативні документи.
- 17.Медіотека (мультимедійні презентації лекцій, відеоматеріали).

15. Рекомендована література

Базова

1. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навчальний посібник. Київ, ЦУЛ 2012. 424 с.
2. Заброцький М. М. Основи вікової психології : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 112 с.
3. Кузнецов М. А. Шкільні страхи : види, умови прояву та шляхи подолання : монографія. Харків : ХНПУ 2012. 227 с.
4. Кузнецов М.А., Бабарикіна І. В. Шкільні страхи : види, умови прояву та шляхи подолання : монографія. Харків, 2012. 227 с.
5. Майковська О. Є. Рекомендації щодо роботи з дітьми, які мають порушення інтелектуальної сфери. Психологічний та соціально-педагогічний супровід навчання і виховання «особливої дитини» у школі : метод. посібн. Чернівці, 2009. С.11– 12.
6. Павелків Р. В. Дитяча психологія : навчальний посібник. Київ, 2011. 376 с.
7. Панок В.Г. Основні напрями професійного становлення практичного психолога у вищій школі. Практична психологія та соціальна робота. 2003, №4. С. 14–17.
8. Строяновська О. В. Психологічна служба в системі освіти : практикум з навчального курсу для практичних психологів: навчальний посібник. Київ, 2013. 176 с.

Допоміжна

1. Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей : навчальний посібник Івано-Франківськ , 2014. 652 с.
2. Кутішенко В. П. Психологія розвитку та вікова психологія : практикум : навчальний. Київ, 2012. 448 с.
3. Становлення особистості школярів з різними навчальними досягненнями в онтогенетичному просторі : монографія за ред. М.Т.Дригус. Кіровоград, 2013. 154 с.
4. Степанов О. М. Педагогічна психологія : навчальний посібник. Київ, 2011. 415 с.
5. Психологу для роботи. Діагностичні методики. уклад.: Лемак М. В., Петрищев В. Ю. – Ужгород: Вид-во Олександрри Гаркуші, 2012. 615 с.
6. Веліканова А. Обдарована дитина – хто вона? Психолог. 2006. №42. С. 18–21.
7. Становлення особистості школярів з різними навчальними досягненнями в онтогенетичному просторі : монографія / за ред. М.Т.Дригус. Кіровоград, 2013.154 с.
8. Степанов О.М. Педагогічна психологія : навч. посіб. – Київ, 2011. 415 с.

Інформаційні ресурси

1. Вплив позитивних емоцій на самоактуалізацію особистості URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/psychology/49133/.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/17911/.
3. Ігри для подолання агресії. URL: <https://dytpsyholog.com/2015/04/15/ігри-для-подолання-агресії>.
4. Кодекс честі учня URL: http://school121.edu.kh.ua/pro_shkolu/psihologichna_sluzhba/storinka_psihologa/poradi_psihologa_uchnyam/.
5. Концепція Нової української школи URL: http://school12.km.ua/page/praktychnyy_psyholog.
6. Корисні поради «Школи етики» URL: http://school-2.com/psy_advice_pupils.php.
7. Крилаті вислови про дітей. URL: <http://petrukiv.te.ua/105-vislovi-pro-dtey.html>.
8. Нове Положення про психологічну службу системи освіти України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0687-09>.
9. Практична психологія. Вступ у спеціальність: навчальний посібник / Т. В. Дуткевич, О.В.Савицька URL: [/http://dSPACE.kpnu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/841/1/Praktichna_spihologia-Dutkevich.pdf](http://dSPACE.kpnu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/841/1/Praktichna_spihologia-Dutkevich.pdf).
10. Притчі для дітей URL: http://vjazivne.io.ua/s2430193/pritchi_dlya_batkiv
11. Притчі, які навчають дітей бути щасливими URL: – <https://dytpsyholog.com/2015/03/01>.
12. Психолого-педагогічний аспект взаємодії з «дітьми нової свідомості» – Дітьми Індиго» URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/psychology/50692/.
13. Спілкування учнів початкової школи URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/psychology/49541/.
14. Швець О.А. Система роботи практичного психолога з педагогічним колективом навчального закладу: навчально-методичний посібник. 2013 URL: <http://berezne.lib.rv.ua/berezne/files/psych5.pdf>.
15. Шість способів привернути увагу дітей у класі – URL: – <http://osvita.ua/school/method/42916/>.
16. «Як займатися особистісним саморозвитком» URL: http://chergym.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=65:2012-10-08-12-59-07&catid=38:2012-10-23-22-08-44&Itemid=128
17. 11 порад батькам першокласника від психолога Світлани Ройз, URL: <http://tvoymalysh.com.ua/uk/children/child-psychology/3609-11-porad-batkam-pershoklasnika-vid-psihologa-svitlani-royz.html>.
18. Нове положення про психологічну службу системи освіти України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0687-09>.
19. Практична психологія. Вступ у спеціальність: навчальний посібник / Т. В. Дуткевич, О.В.Савицька: /http://dSPACE.kpnu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/841/1/Praktichna_spihologia-Dutkevich.pdf.

20. Швець О.А. Система роботи практичного психолога з педагогічним колективом навчального закладу : навчально-методичний посібник. – Березне, 2013. URL: <http://berezne.lib.rv.ua/berezne/files/psych5.pdf>.
21. Державна програма «Вчитель». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-п>.
22. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novuj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>.
23. Закон України «Про вищу освіту» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
24. Закон України «Про освіту» URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html
25. Глобальне опитування про булінг. ЮНІСЕФ URL: <http://www.unicef.org/ukraine/ukr/infographicbullying-upd.pdf>.
26. Довіра до освіти починається з педагогіки партнерства. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-12-02-dovira-do-osviti-pochinaetsya-z-pedagogiki-partnerstva-vidkritosti-shkil-povagi-do-kozhnoy>.
27. Ключові новації в освіті (Новий Закон України «Про освіту»). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/ZAKON-2018.pdf>.